

ZPŚ.050.44.2024.NA
Warszawa, 18 listopada 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 5747 Pani Poseł Elżbiety Burkiewicz i grupy posłów w sprawie obowiązujących regulacji prawnych związanych z gospodarowaniem i unieszkodliwianiem odpadów medycznych powstających w jednostkach ochrony zdrowia, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Odnosząc się do pytania „czy Ministerstwo Zdrowia ma świadomość wskazywanych przez NIK oraz UOKiK głęboko zakorzenionych problemów w postępowaniu z odpadami medycznymi i ich unieszkodliwiania, jak i ogromu kosztów, które ponoszone są przez szpitale w wyniku niekorzystnych zapisów prawnych” należy wskazać, że zagadnienia dotyczące odpadów medycznych, w tym w zakresie ich unieszkodliwiania, zostały uregulowane przepisami prawa.¹

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, wyraźnie definiuje pojęcia gospodarowania odpadami, gospodarki odpadami oraz ich magazynowania, w następujący sposób:

1) gospodarowanie odpadami - rozumie się przez to zbieranie, transport lub przetwarzanie odpadów, w tym sortowanie, wraz z nadzorem nad wymienionymi działaniami, a także późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami (art. 3 ust. 1 pkt 2);

¹ Akty prawne:

- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów , zawierającym szczegółową klasyfikację i podział odpadów,
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi, określające m. in. szczegółowy sposób postępowania z odpadami medycznymi powstałymi w miejscu ich wytwarzania oraz postępowanie przy gromadzeniu odpadów medycznych w obiektach, w których udziela się świadczeń zdrowotnych lub prowadzi badania i doświadczenia naukowe w zakresie medycyny a także warunki transportu wewnętrznego odpadów medycznych w ww. obiektach,
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie unieszkodliwiania oraz magazynowania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych , które określa dopuszczalne sposoby unieszkodliwiania i warunki magazynowania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych oraz warunki prowadzenia procesów unieszkodliwiania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych, a także sposób monitoringu tych procesów.

- 2) gospodarka odpadami - rozumie się przez to wytwarzanie odpadów i gospodarowanie odpadami (art. 3 ust. 1 pkt 3);
- 3) magazynowanie odpadów - rozumie się przez to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące (art. 3 ust. 1 pkt 5): a) wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, b) tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, c) magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

W przypadku obszaru dotyczącego gospodarki odpadami, podkreślić trzeba, że kwestie te wchodzi w zakres kompetencyjny przypisany Ministrowi Klimatu i Środowiska. Wynika to z art. 13a ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej², przewidującego, że „Dział klimat obejmuje sprawy klimatu i zrównoważonego rozwoju, w szczególności w zakresie: (...) gospodarki odpadami, w tym jako element gospodarki o obiegu zamkniętym”. Działem „klimat” kieruje obecnie Minister Klimatu i Środowiska³. Jednocześnie należy wskazać, że nadzór nad postępowaniem z odpadami, w tym odpadami medycznymi, w przeważającym stopniu sprawowany jest przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. I ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁴, do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska w zakresie przestrzegania przepisów w ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Kompetencje organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad postępowaniem z odpadami medycznymi wynikające z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁵ ograniczają się natomiast do weryfikacji w podmiotach leczniczych zgodności postępowania z odpadami medycznymi z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Nadzór sanitarny obejmuje zatem etap postępowania z odpadami medycznymi w miejscach ich powstawania od momentu ich wytworzenia przez wytwórcę (przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, np. w gabinecie zabiegowym) do magazynowania wstępnego (miejsca gromadzenia odpadów do czasu ich transportu poza placówkę lub przekazania do unieszkodliwiania).

Nadmienić należy, że w związku z pandemią COVID-19 został zwiększony nadzór przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, który obejmował także działania edukacyjne w zakresie nadzoru nad postępowaniem z odpadami medycznymi. Działania te miały na celu m.in. zwrócenie podmiotom leczniczym uwagi na:

- zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych, określone rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów oraz warunki wstępnego magazynowania tych odpadów w obiektach, w których udziela się świadczeń zdrowotnych, wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi,
- zasady postępowania z odpadami wytwarzanymi w danej placówce, zmierzającymi do wyeliminowania przypadków błędów w ich klasyfikacji, a także do zapobiegania mieszania odpadów różnych rodzajów, w celu racjonalizacji ilości wytwarzanych odpadów i zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom mającym styczność z odpadami medycznymi.

Odnosząc się do podniesionej w interpelacji kwestii raportu NIK wskazać należy, że nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonej w latach 2019-2022 kontroli w szpitalach w zakresie postępowania z zakaźnymi odpadami medycznymi miały związek ze

² Dz. U. z 2024 r., poz. 1370 ze zm

³ § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz.U. z 2023 r. poz. 2726)

⁴ 4 Dz.U. z 2024 r. poz. 425

⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 416

sposobem magazynowania zakaźnych odpadów medycznych oraz z segregacją tych odpadów. Należy podkreślić, że w obszarze działań podejmowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Najwyższa Izba Kontroli w raporcie nie wydała wniosków. Odnosząc się natomiast do kwestii możliwości dopuszczenia innych niż spalanie metod unieszkodliwiania odpadów medycznych, wyjaśnić należy, że zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach posiadacz odpadów medycznych lub odpadów weterynaryjnych unieszkodliwiający te odpady jest obowiązany do prowadzenia procesów unieszkodliwiania oraz do ich monitoringu, z uwzględnieniem właściwości odpadów i charakteru procesu oraz zgodnie z wymaganiami i sposobami prowadzenia unieszkodliwiania odpadów, określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust. 11. Kluczowe znaczenie w przedstawionym zakresie ma art. 95 ust. 2 ww. ustawy, zgodnie z którym zakaźne odpady medyczne lub zakaźne odpady weterynaryjne unieszkodliwia się przez termiczne przekształcanie w spalarniach odpadów niebezpiecznych.

Odnosząc się do pytania „czy Ministerstwo Zdrowia oraz Ministerstwo Klimatu prowadzą jakiegokolwiek prace nad zmianą obowiązującego prawa regulującego postępowanie z odpadami, by wprowadzić takie regulacje, które pozwolą na uzdrowienie sytuacji, by przynieść oszczędności dla systemu opieki zdrowotnej”, uprzejmie informuję, że aktualnie nie są prowadzone prace legislacyjnych w powyższym zakresie.

Zgodnie z art. 13a ust. 1 pkt 7 ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej sprawy klimatu i zrównoważonego rozwoju, w szczególności w zakresie gospodarki odpadami, w tym jako element gospodarki o obiegu zamkniętym należą do działu „klimat”. Działem „klimat” kieruje obecnie Minister Klimatu i Środowiska (§ 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska).

Odnosząc się do pytania „czy resort ochrony zdrowia planuje podjąć działania informacyjno-edukacyjne wśród podmiotów wykonujących działalność leczniczą w celu poprawy stanu gospodarowania odpadami w zgodzie w polityką i zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym”, należy wskazać, że kwestie te wchodzą w zakres kompetencyjny przypisany Ministrowi Klimatu i Środowiska. Wynika to z art. 13a ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej przewidującego, że „Dział klimat obejmuje sprawy klimatu i zrównoważonego rozwoju, w szczególności w zakresie: (...) gospodarki odpadami, w tym jako element gospodarki o obiegu zamkniętym. Jak wskazano powyżej, działem tym kieruje Minister Klimatu i Środowiska.

Ponadto, jak wskazano powyżej, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, począwszy o okresu pandemii COVID-19 prowadzą działania informacyjno-edukacyjne w zakresie nadzoru nad postępowaniem z odpadami medycznymi (w zakresie przypisanych regulacjami prawa kompetencji) dla podmiotów leczniczych.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Wojciech Konieczny
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/